

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ ЗА УМОВ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

УДК 330

О. П. ГРЕБЕЛЬНИК

Перший заступник Міністра освіти і науки України

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСКОРДОННОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

Проведено аналіз транскордонного торговельно-економічного співробітництва Україна – Польща. Обґрунтовано шляхи та напрямки подальшого вдосконалення транскордонного торговельно-економічного співробітництва Україна – Польща.

There has been analyzed the transbordering trade-economical collaboration Ukraine – Poland. There have been founded the ways and directions of the further improvement of the transbordering trade-economical collaboration Ukraine – Poland.

Вступ. Важлива роль у розвитку двостороннього співробітництва України та Польщі відводиться розширенню регіональних контактів за різними напрямками, що є складовою частиною практичного впровадження в життя євроінтеграційних тенденцій в наших країнах. Завдяки своєму вигідному геополітичному та гео економічному положенню. Україна та Польща мають значні потенційні можливості щодо подальшого розвитку та впровадження нових форм міжрегіональної співпраці.

Тематикою взаємовідносин України з Європейським Союзом, та, зокрема, Польщею, одразу ж після завоювання незалежності зайняла провідне місце в дослідженнях українських економістів. Аналіз економічного співробітництва з ЄС найбільш ґрунтовно проводять у Київському національному університеті імені Т. Шевченка (професори О. Шнирков, А. Філіпенко і А. Румянцев), Інституті економічних досліджень та політичних консультацій (проф. І. Бураковський), Українській Академії зовнішньої торгівлі (проф. В. Андрійчук) та інших наукових центрах України. Великий внесок у такі дослідження за останні роки, особливо в контексті транскордонного співробітництва, здійснений науковцями Тернопільського національного економічного університету (професори Є. Савельєв, А. Мельник та В. Мельник), Інституту регіональних досліджень (академік М. Долішній, П. Беленький та М. Микула), а також в Хмельницькому національному університеті (доц. І. Журба), тощо. Із закордонних дослідників необхідно відзначити польських (професори Є. Кітовський, А. Стасяк, П. Еберхардт) та угорських (Б. Барань, І. Балчок) вчених. Їх праці визначають основні здобутки та труднощі на шляху формування ефективної системи відносин між Україною та найбільшим у світі інтеграційним союзом, окреслені можливі напрями інтенсифікації взаємних зв'язків.

Метою роботи є визначення теоретичних і прикладних засад транскордонного торговельно-економічного співробітництва Україна-Польща в умовах розширення Європейського Союзу. Виходячи із поставленої мети, були визначені наступні **завдання**: дослідити та вивчити ефективність спільних транскордонних проєктів Україна-Польща; проаналізувати тенденції динаміки зовнішньої торгівлі Волинської і Львівської областей з Польщею за 2000-2007 роки; визначити пріоритети співробітництва в рамках Програми сусідства; проаналізувати стан Українсько-Польського торговельно-економічного співробітництва; визначити основні перешкоди нарощування взаємного товарообороту; обґрунтування шляхів та напрямків подальшого вдосконалення транскордонного торговельно-економічного співробітництва Україна-Польща.

Основна частина. Правові засади розвитку двостороннього співробітництва між регіонами України та Польщі закладені у міжурядовій Угоді про міжрегіональне співробітництво від 24.05.93. В той же час, на локальному рівні спостерігається тенденція дотримання європейської практики укладення між органами місцевого самоврядування або місцевої державної влади технічних угод, статутів та протоколів, які носять конкретний характер. Свідченням цьому є підписані, або заплановані до підписання близько 100 угод про міжрегіональне співробітництво як між областями і воєводствами, так і між районами та містами України і гмінами та містами Польщі. Найбільш активна співпраця спостерігається між Волинською, Івано-Франківською, Львівською, Тернопільською, Хмельницькою, Харківською областями України та, відповідно. Підкарпатським, Люблінським, Опольським, Малопольським, Жешувським воєводствами Польщі.

Найбільш ефективним механізмом узгодженого вироблення та реалізації транскордонних проєктів між Україною та Польщею є участь української та польської сторін у діяльності єврорегіону "Буг" (створений у 1995 році) та Асоціації "Карпатський єврорегіон" (створений у 1993 році). В рамках діяльності цих об'єднань на території прикордонних регіонів України та Польщі успішно реалізуються спільні проєкти, такі як:

1. "Українсько-польська транскордонна агенція – разом в майбутнє". Її основними цілями є

вдосконалення інституційної основи транскордонного співробітництва через створення мережі місцевих агенцій в чотирьох регіонах — Волинській та Львівській областях, Люблінському й Підкарпатському воєводствах.

2. "Створення транскордонної стратегії запобігання паводкам в басейні р. Західний Буг". Створено робочу групу, до складу якої увійшли фахівці з прикордонних регіонів України, Польщі та Білорусі з метою підготовки стратегічного документу.

3. "Експерт", очікуваними наслідками якого є поліпшення ситуації на прикордонному ринку праці.

4. "Розвиток інституційного співробітництва в галузі сприяння підприємництву й інноваціям в прикордонних регіонах Польщі, України та Білорусі", метою якого є зміцнення інституційного співробітництва для розвитку підприємництва та інновацій на згаданих територіях.

5. "Партнери туризму в Європі". Метою проекту є підтримка розвитку туристичної галузі та співпраці між територіями Польщі, Словаччини, Чехії, Німеччини та України.

Транскордонне співробітництво сприяє збільшенню показників зовнішньоекономічної діяльності регіонів України з Республікою Польща, в тому числі в рамках еврорегіонів.

Так, за результатами роботи суб'єктів господарської діяльності Волинської області на ринках інших країн протягом 2007 року Республіка Польща стала третім за величиною діловим партнером області. Двосторонній товарооборот складав 133,7 млн дол. США майже на 35% перевищив рівень 2003 року. Аналіз динаміки зовнішньої торгівлі області з Польщею за період 2000-2007 роки свідчить про поступове нарощування експорту (за винятком 2002-2003 років, коли обсяги його зменшувались порівняно з попереднім роком відповідно на 38% і 13 %) при одночасному значному збільшенні імпорту.

Таблиця 1

Основні показники зовнішньої торгівлі Волинської області з Польщею (млн дол. США)

Показники	2000 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.
Експорт товарів	19,2	21,2	28,6	30,6	42,7
Імпорт товарів	13,3	42,0	63,2	73,5	91,0
Сальдо	5,9	-20,8	-34,6	-42,9	-48,3
Імпорт давальницької сировини	1,2	6,4	6,7	1,1	1,6
Експорт продукції, виготовленої з давальницької сировини	2,5	5,1	9,4	2,7	3,1
Експорт послуг	0,2	0,5	1,1	1,6	3,0
Імпорт послуг	0,3	1,2	2,5	4,4	5,4
Сальдо	-0,1	-0,7	-1,4	-2,8	-2,4

У 2007 році господарюючими суб'єктами Волинської області експортовано в Польщу товарів та послуг на 45,7 млн дол. США, на 42% більше, ніж у 2006 р., проти 2000 року – в 2,4 рази більше. Імпорт зріс відповідно на 24% та у 7,1 рази і становив 96,4 млн дол. США. Як наслідок сальдо зовнішньої торгівлі залишилось від'ємним (-50,8 млн дол. США) і зросло на 11,3%. Протягом 2007 року зовнішню торгівлю товарами з Польщею здійснювали 180 підприємств і 91 підприємець. Серед 67 країн в які експортували товари з Волині, господарюючі суб'єкти, Польща входить в трійку основних країн-партнерів у зовнішній торгівлі товарами області, після Німеччини і Російської Федерації. З 74 країн-партнерів, що здійснювали імпорт в область, Польща знаходиться на третьому місці після Кореї і Російської Федерації. Експортні поставки товарів в Польщу визначаються стабільністю, динамічністю і високим темпом росту. Так, в порівнянні з 2000 роком, експорт в Польщу зріс в 2,2 рази, з 2006 р. – на 40% і у 2007 р. досяг 42,7 млн дол. США (10,1% загального експорту області).

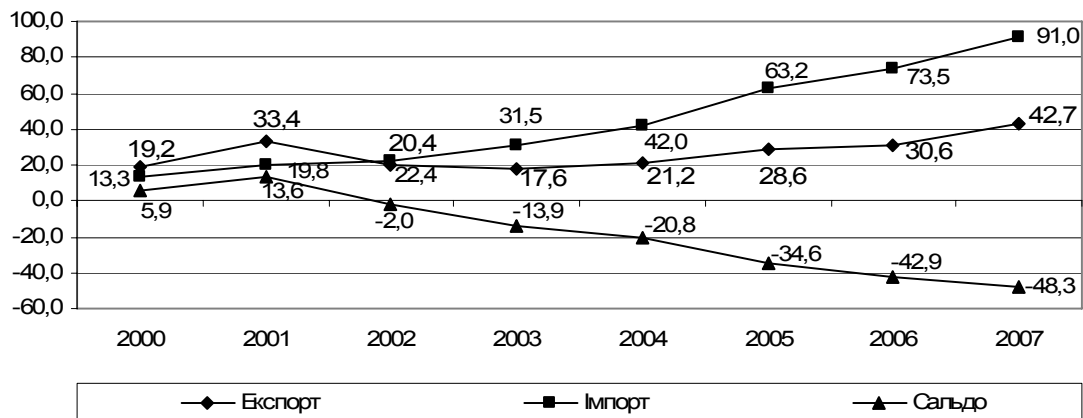

Рис. 1. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами з Польщею (млн дол. США)

В товарній структурі експорту в Польщу основу становили поставки рослинної продукції – 25,7%,

або 11 млн дол. США, деревини та виробів з неї – 24% (10,2 млн дол. США), а також машини, механізми – 9,3% (4 млн дол. США), продукції хімічної промисловості – 7,5% (3,2 млн дол. США), рослинні жири – 7% (3 млн дол. США).

Зокрема, в Польщу експортовано 2,5 тис. тонн лісових ягід на 9,6 млн дол. США, а також 135,3 тис. тонн деревини та виробів з неї (10,2 млн дол. США), 1009 тонн підшипників (3,9 млн дол. США), 430 тонн казеїну (3,2 млн дол. США), 3,8 тонн рослинної олії (2,9 млн дол. США). Вагому частку має текстильний одяг (2,6 млн дол. США), а також патока, якої відвантажено 28,6 тис. тонн на суму 2,5 млн дол. США.

Імпортні надходження товарів з Польщі в порівнянні з 2000 роком зросли у 6,9 рази, проти 2006 року – на 24% і становили 91 млн дол. США (8,6% загального імпорту області). Серед різноманітних товарів найбільшу питому вагу (14% польського імпорту, або 12,7 млн дол. США) займали вироби з деревини, зокрема, столярні вироби, яких одержано на 6,2 млн дол. США, деревоволокнисті (2,8 млн дол. США) і деревостружкові плити (2,7 млн дол. США). Машини, пристрої, обладнання становили 13,3% на 12,1 млн дол. США, частка полімерної сировини та виробів з пластмас дорівнює 12,1%, їх надійшло 3,6 тис. тонн на 11 млн дол. США, транспортних засобів та частин і пристроїв до автомобілів – 9,3% на 8,5 млн дол. США, меблів та частин до них – на 7% на 6,4 млн дол. США, паперу та картону – 5,8% на 5,2 млн дол. США, будівельних матеріалів – 4,4% на 4 млн дол. США, виробів з чорних металів – 3,4% на 3,1 млн дол. США. Традиційно суб'єкти господарювання Волині закуповували в Польщі яйця – 16,5 млн шт. на 4,3 млн дол. США (4,7%) і курчата 9,4 млн шт. на 2,9 млн дол. США (3,2%), а також продукти для приготування соусів – 599 тонн на 2,1 млн дол. США (2,3%).

Зовнішньоторговельний оборот Львівської області з Республікою Польща за 2007 рік склав 251 млн дол. США, що на 96,3 % більше у порівнянні з 2003 року.

На перспективи перетворення західного прикордонного регіону України в зону найбільш активного співробітництва з ЄС, у тому числі зі своїми безпосередніми сусідами – новими членами цього інтеграційного союзу, суттєво впливає їх менш високий загальний рівень економічного розвитку порівняно із багатьма східними та південними областями країни. За показником ВВП на душу населення Львівська та Закарпатська області перебувають посередні в списку всіх областей України, а Волинська та Чернівецька області є серед замикаючих такий список. Відповідно й за рівнем експортного потенціалу вони відстають від загальнодержавних показників, а невисока динаміка відновлення виробництва та низька купівельна спроможність населення негативно впливають на їх позиції серед інших областей – імпортерів.

Таблиця 2

Зовнішня торгівля Львівської та Волинської областей України (млн дол. США)

Вид торгівлі	2006 р.	2007 р.	2007 до 2006, у %
Україна			
Експорт	38368,0	49296,1	128,5
Імпорт	45038,6	60618,0	134,6
Оборот	83406,6	109914,1	131,8
Сальдо	-6670,6	-11321,9	-
Волинська область			
Експорт	336,3	422,4	125,6
Імпорт	626,3	1055,6	168,5
Оборот	962,6	1478,0	153,5
Сальдо	-290,0	-633,2	-
Львівська область			
Експорт	804,8	1036,7	128,8
Імпорт	1118,8	1454,0	129,9
Оборот	1923,6	2490,7	129,5
Сальдо	-314,0	-417,3	-

Як наслідок, ця найбільш розвинута із західних прикордонних областей спромоглася лише зберегти свої позиції у загальному рейтингу учасників зовнішньої торгівлі України, а за обсягами торговельних зв'язків із зарубіжними партнерами на душу населення за минулі десять років суттєво втратила свої позиції порівняно із Закарпатською і навіть Волинською областями. Найбільш складною є ситуація з динамікою експортно-імпортної діяльності Чернівецької області, яка за ці роки навіть погіршила (особливо по експорту) свій рейтинг порівняно з іншими областями західного регіону, має найменший приріст зовнішньої торгівлі на одного мешканця, що здебільшого пов'язане з уповільненими темпами загального економічного розвитку цієї прикордонної області. Усі ці тенденції достатньо повно характеризує табл. 3.

Загальне відставання західних прикордонних областей від середніх показників економічного розвитку України негативно впливає на активність їх участі в співробітництві з партнерами на світовому ринку, в тому числі з ЄС, його новими членами – безпосередніми сусідами та їх східними прикордонними регіонами. Необхідно також враховувати, що в цих чотирьох областях переважає виробництво готової

продукції, тоді як світовий ринок до цього часу орієнтується на отримання з України напівфабрикатів та сировинних товарів, які експортують підприємства Донецького та Придніпровського регіонів. Разом із тим, можливості виробничої кооперації досліджуваних областей у машинобудуванні, хімії, легкій промисловості з підприємствами по інший бік кордону практично не використовуються.

Таблиця 3

Позиції Львівської та Волинської областей у зовнішній торгівлі України

Область		Питома вага у зовнішній торгівлі України		Місце серед 27 адміністративно-територіальних одиниць України	
		1995 р.	2007 р.	1995 р.	2007 р.
Волинська	Експорт	0,6 %	0,8 %	25	18
	Імпорт	0,5 %	1,2 %	23	14
	Оборот	0,5 %	1,0 %	24	15
Львівська	Експорт	2,3 %	1,8 %	11	11
	Імпорт	2,4 %	2,6 %	8	8
	Оборот	2,4 %	2,2 %	10	10
Україна	Експорт	100,0 %	100,0 %	–	–
	Імпорт	100,0 %	100,0 %	–	–
	Оборот	100,0 %	100,0 %	–	–

Зовнішньоторговельний оборот Карпатського єврорегіону з Республікою Польща за 2007 рік склав 1372,2 млн дол. США, що на 29,1 % більше ніж у 2003 році.

Аналіз стану українсько-польського торговельно-економічного співробітництва дозволяє зробити висновок про те, що основними бар'єрами, котрі негативно впливають на нарощування взаємного товарообігу, є наступні:

1) експорт товарів українських підприємств до Польщі відповідним чином не забезпечений належною фінансовою підтримкою (існує нагальна потреба у створенні в Україні відповідної державної структури по страхуванню експорту та наданню експортних кредитів),

2) нестабільність українського законодавства у сфері зовнішньоекономічної та інвестиційної політики, його невідповідність вимогам і нормам світових стандартів,

3) труднощі в проведенні розрахунків по контрактах, спричинені недостатнім розвитком міжбанківських зв'язків, а також проблеми, пов'язані з нестабільною фінансовою ситуацією підприємств,

4) повільність у впровадженні в життя установами стандартизації обох країн угоди про взаємне визнання результатів випробувань товарів (взаємна акредитація випробувальних центрів, лабораторій тощо).

5) низька маркетингова активність українських підприємств на польському ринку (мається на увазі участь в ярмарках і виставках, практична відсутність представництв українських підприємств в РП).

6) відсутність в Україні визнаних міжнародних агентств, здатних оперативно підтвердити «standing» українського партнера по трансакції та незначна кількість запитів від українських підприємств щодо перевірки надійності їхніх польських контрагентів,

7) недостатнє використання українською стороною загальноприйнятого інструментарію господарювання в ринкових умовах (наприклад, маркетингу, міжнародного менеджменту і т.п.),

8) труднощі, пов'язані з організацією двосторонніх робочих зустрічей представників українських міністерств і відомств у Польщі та Україні, які з приводу ініційованих українською стороною багаторазових змін і перенесення термінів візитів та складу делегацій, часто зриваються або втрачають свою актуальність.

Крім того, на обсяги товарообігу має також вплив:

1) орієнтація багатьох польських підприємств тільки на реалізацію власної продукції (часто не найвищої якості) та закупівлю в Україні високоліквідних сировинних матеріалів, які користуються попитом на світовому ринку (зокрема, металобрухту, заготовок з чорних і кольорових металів, деревини, целюлози, хімпрепаратів тощо),

2) поява в Україні продукції високої якості (особливо в галузі харчової промисловості та товарів широкого вжитку), які витіснили з ринку аналогічну продукцію польського виробництва,

3) достатньо високий рівень митних ставок та акцизних зборів на окремі групи товарів імпортного виробництва (у т.ч. тютюнових виробів та алкоголю, що виробляється в Україні),

4) низька купівельна спроможність українських громадян та відсутність зацікавленості польських покупців у придбанні не розрекламованої продукції, виробленої в Україні.

Одним з пріоритетних напрямків двосторонніх відносин є розбудова на нових засадах транскордонного співробітництва, яке відіграє суттєву роль як чинник процесу європейської інтеграції та створення Європи без внутрішніх кордонів.

На основі статті 6 Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Польща про міжрегіональне

співробітництво від 24.05.93 була створена Українсько-Польська Міжурядова Координаційна Рада з питань міжрегіональної співпраці (МКР). Діяльність Ради спрямована на прискорення здійснюваної в Україні роботи з адаптації національної регіональної політики до регіональної політики ЄС, опрацювання спільної Програми планування прикордонних територій України і Польщі, створення сприятливих законодавчих, економічних та організаційних умов для спільної підприємницької діяльності у прикордонних регіонах двох країн, розбудови відповідної інфраструктури на прилеглих до спільного кордону територіях тощо.

В рамках МКР діють такі спільні комісії як: Комісія у справах співробітництва в рамках програм ЄС PHARE, TACIS, INTERREG, Комісія з питань контрольно-пропускних пунктів і прикордонної інфраструктури, Комісія з питань міжрегіонального співробітництва, Комісія з питань облаштування прикордонних територій. Діяльність перелічених Комісій спрямована на сприяння синхронізації дій української та польської сторін при розробці спільних транскордонних проектів. Із вступом Польщі до Європейського Союзу у міжрегіональному співробітництві зростає роль ініціативи ЄС INTERREG. За ініціативою польської сторони Україна була залучена до розробки Програми сусідства "Польща — Білорусь — Україна".

На основі опису і аналізу транскордонного регіону, вивчення спільної стратегії, а також беручи до уваги Комунікaцію ЄС визначені наступні пріоритети співробітництва в рамках Програми сусідства:

а) підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій шляхом модернізації і розвитку транскордонної інфраструктури: модернізація і розвиток існуючої транскордонної транспортної мережі для збільшення пропускної спроможності; розробка спільної системи захисту транскордонного навколишнього середовища; розвиток бізнес інфраструктури та туризму;

б) розвиток людського капіталу і інституційної транскордонної співпраці включаючи безпеку на кордонах Європейського Союзу: зміцнення транскордонної інституційної співпраці та підвищення якості людського капіталу; підтримка ініціатив місцевих громад (фонд мікро проектів);

в) технічна підтримка (технічна допомога): управління, впровадження і контроль; програмне інформування, інформаційна політика, оцінка програми.

Українська сторона разом з представниками країн-партнерів Програм сусідства завершила формування відповідних органів управління. Також завершено формування Спільних технічних секретаріатів, одним із завдань яких (відповідно до вимог Європейської Комісії) з надання сприяння аплікантам у підготовці проектних пропозицій для участі у Програмах сусідства. Формування зазначених комітетів відбувалося в офіційному порядку, до їх складу включено представників як місцевих, так і центральних органів влади згідно з рекомендацією Європейської Комісії.

В рамках Програми сусідства "Польща — Білорусь — Україна" 10 червня 2005 року Європейською Комісією було оголошено конкурс на подачу заявок на участь у програмі, тривалість якого складає 60 днів. Діяльність органів влади України та Польщі у сфері транскордонного та міжрегіонального співробітництва вже принесла вагомі результати, головними з яких стало створення сприятливих передумов для подальшого зближення народів двох країн, налагодження не лише контактів на рівні державних структур, а й людських стосунків, заклала міцний фундамент для інтенсивного співробітництва на засадах рівноправного і взаємовигідного партнерства та подолання бар'єрів, породжених національними кордонами.

Однак, ці результати є недостатніми з огляду на потенційні можливості учасників українсько-польського міжрегіонального співробітництва та у значній мірі залежать від вирішення найбільш актуальних завдань і проблем, які представляють обопільний інтерес. З огляду на це, зусилля сторін в подальшому будуть зосереджені на:

1) розробці оптимальної моделі співробітництва (зокрема, в рамках євро регіонів) у світлі нових політичних та економічних реалій, пов'язаних з розширенням Європейського Союзу на схід, а відтак, й застосуванням положень законодавства, торгових режимів і стандартів ЄС;

2) пошуку можливих шляхів подолання суттєвих труднощів в отриманні фінансової допомоги через європейські структурні фонди і програми, пов'язаних з різними процедурами і підходами до виділення коштів в рамках програм TACIS та INTERREG;

3) активізації інвестиційної діяльності та потреби у розробці такої моделі інвестиційних відносин, які б стимулювали впровадження нових обопільно корисних форм співробітництва, насамперед, перехід від торгової до виробничо-торговельної діяльності;

4) облаштуванні українсько-польської ділянки державного кордону, зокрема модернізації вже діючих пунктів пропуску, відкритті нових кордонних переходів, а також будівництві автомобільних магістралей та відповідних об'єктів транспортної інфраструктури;

5) мобілізації коштів для проведення комплексу природоохоронних заходів з одночасною активізацією роботи у напрямку ширшого залучення технічно-фінансової допомоги, що виділяється міжнародними фінансово-кредитними установами новим незалежним державам та Центральній і Східній Європі через спеціалізовані ініціативи і програми.

Висновок. Базуючись на результатах проведеного аналізу транскордонного торговельно-економічного співробітництва Україна — Польща, можна зробити такі висновки:

1. Було досліджено та визначено ефективність спільних транскордонних проектів Україна-Польща. Найбільш успішним проектом є «Українсько-Польська транскордонна агенція — разом у майбутнє»,

де головними цілями є вдосконалення інституційної основи транскордонного співробітництва.

2. Для визначення перспектив транскордонного торговельно-економічного співробітництва Україна-Польща, здійснено аналіз тенденцій динаміки зовнішньої торгівлі Волинської та Львівської областей з Польщею за 2000 – 2007 рр.

3. На основі здійснення аналізу реалізації Програми сусідства «Польща — Білорусь — Україна», були запропоновані основні пріоритети співробітництва в рамках даної програми.

4. Проаналізований стан українсько-польського торговельно-економічного співробітництва за 2000 – 2007 роки, визначені основні перешкоди нарощування взаємного товарообrotу.

5. Досліджено перспективи соціально-економічного співробітництва України з країнами Європейського Союзу, що дозволяє виділити та обґрунтувати шляхи та напрямки подальшого вдосконалення транскордонного торговельно-економічного співробітництва Україна — Польща.

Література

1. Будкін В. С. Співробітництво західних областей України з країнами ЄС / В. С. Будкін // Журнал європейської економіки Тернопільського національного економічного університету. – 2006. – Т. 5. – № 4. – С. 428 – 444.

2. Журба І. Є. Транскордонне співробітництво в системі міжнародних економічних відносин // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2008. – Т. 1 – №1. – С. 80 – 89.

3. Журба І. Є. Транскордонне співробітництво країн Центральної та Східної Європи в умовах розширеного ЄС (питання теорії та практики): Монографія. – Хмельницький: ХНУ, 2008. – 311 с.

4. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: монографія / Н. Мікула. – Львів : ІРД НАН України, 2004. – 395 с.

5. Статистичний щорічник — Волинь 2007. – Луцьк, 2008. – 602 с.

6. Статистичний Щорічник Львівської області за 2007 рік. Ч. І. — Львів: Львівське обласне управління статистики, 2008.

Надійшла 05.01.2009 р.

УДК 330

І. Є. ЖУРБА

Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Т. Шевченка

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Автором досліджено методологію трансформаційних процесів сучасних транскордонних економічних систем. Було проаналізовано генезис трансформації функціональної соціально-економічної просторової системи. У роботі було запропоновано своє бачення розвитку перехідних трансформаційних процесів, визначені основні методи та моделі.

The author has explored the transformational processes methodology of the modern transbordering economical systems. There has been analyzed the transformation genesis of the functional social-economic space system. Been proposed the own sight to the development of the transferring transformational processes, defined the main ways and models.

Вступ. Аналіз трансформації суспільства можливий у контексті різних пізнавальних технологій та методологій. У кожній з них забезпечуються можливості для дослідження перетворень у тій чи іншій сфері суспільного життя. На даному етапі розвитку країн Центральної та Східної Європи особливу теоретичну та практичну цінність становлять наукові дослідження щодо вивчення трансформації суспільства як цілісного соціуму. Визначення оптимальних шляхів розвитку вітчизняної економіки передбачає обґрунтування її реального стану в контексті сучасних світогосподарських процесів. Через це структурна складова аналізу економічних перетворень на різних рівнях міжнародних економічних відносин у взаємодії та взаємозв'язку з найбільш істотними соціально-економічними та інституціональними трансформаціями заслуговує окремої уваги. Потреба здійснити даний структурний підхід обумовлена природою трансформаційних перетворень у різних галузях світового господарства та ділянках міжнародного економічного простору.

Метою даної роботи було проаналізувати трансформаційні процеси сучасних транскордонних економічних систем. Виходячи із поставленої мети були визначені наступні завдання: дослідити генезис трансформації функціональної соціально-економічної просторової системи; проаналізувати сучасні теорії, що розкривають суть трансформаційних процесів; визначити практичне значення теорій трансформації; обґрунтувати стан та типологію перехідних процесів економічних систем; проаналізовано методи та моделі трансформації економічних систем.